

Αντιγριπικός εμβολιασμός για τους επαγγελματίες υγείας

1. Γιατί είναι απαραίτητος ο εμβολιασμός;

- Η γρίπη είναι σοβαρή νόσος και ευθύνεται για ένα σημαντικό ποσοστό νοσηρότητας και θνητότητας ετησίως. Επιπλέον θέτει σε δοκιμασία τις δομές υγείας της χώρας.
- Η νόσος μπορεί να μεταδοθεί στους επαγγελματίες υγείας είτε από τους ασθενείς είτε από προσωπικό που νοσεί και στη συνέχεια διασπείρεται στο χώρο παροχής υπηρεσιών υγείας.
- Ο εμβολιασμός του ιατρονοσηλευτικού προσωπικού αποτελεί σημαντική προτεραιότητα όχι μόνο για λόγους ατομικής προστασίας αλλά κυρίως για την προστασία των ασθενών υψηλού κινδύνου. Επιπλέον, αποτελεί βασικό μέτρο για τον περιορισμό της διασποράς του ιού στους χώρους παροχής υπηρεσιών υγείας.

2. Ποιο είναι το ποσοστό του αντιγριπικού εμβολιασμού των επαγγελματιών υγείας την περίοδο 2015-2016;

- το ποσοστό αντιγριπικού εμβολιασμού των επαγγελματιών υγείας για την περίοδο 2015-2016 ήταν **10,93%** για τα νοσοκομεία και **24,31%** για τα Κέντρα Υγείας.
- σύμφωνα με τις οδηγίες των διεθνών οργανισμών ο στόχος για το ποσοστό εμβολιασμού των επαγγελματιών υγείας είναι **75%** για όλες τις χώρες.
- οι συνηθέστεροι λόγοι για τους οποίους οι επαγγελματίες υγείας δεν εμβολιάζονται είναι:
 - πιστεύουν ότι δεν υπάρχει κίνδυνος νόσησης (43,2%)
 - ανησυχία για τις ανεπιθύμητες ενέργειες του εμβολίου (33,45%)
 - αμφισβήτηση για την αποτελεσματικότητα του εμβολίου (19,2%)

3. Ποιες είναι οι ομάδες που πρέπει να εμβολιάζονται κατά προτεραιότητα;

- Άτομα ηλικίας 60 ετών και άνω
- Παιδιά και ενήλικες που παρουσιάζουν έναν ή περισσότερους από τους παρακάτω επιβαρυντικούς παράγοντες ή χρόνια νοσήματα
 - Άσθμα ή άλλες χρόνιες πνευμονοπάθειες
 - Καρδιακή νόσο με σοβαρές αιμοδυναμικές διαταραχές
 - Ανοσοκαταστολή κληρονομική ή επίκτητη λόγω νόσου ή θεραπείας
 - Μεταμόσχευση οργάνων
 - Δρεπανοκυτταρική νόσο ή άλλες αιμοσφαιρινοπάθειες
 - Σακχαρώδη διαβήτη ή άλλο μεταβολικό νόσημα

- Χρόνια νεφροπάθεια
- Νευρομυικά νοσήματα
- Έγκυες γυναίκες για όλη τη διάρκεια της κύησης
- Λεχιάδες
- Θηλάζουσες
- Παιδιά που λαμβάνουν μακροχρόνια ασπιρίνη (νόσος Kawasaki, ρευματοειδής αρθρίτιδα) εξαιτίας του αυξημένου κινδύνου ανάπτυξης συνδρόμου Reye μετά από γρίπη
- Άτομα που έρχονται σε στενή επαφή με παιδιά < 6 μηνών ή φροντίζουν άτομα με υποκείμενο νόσημα τα οποία διατρέχουν αυξημένο κίνδυνο ανάπτυξης επιπλοκών από γρίπη
- Οι κλειστοί πληθυσμοί (τρόφιμοι και εσωτερικοί σπουδαστές γυμνασίων, λυκείων, στρατιωτικών και αστυνομικών σχολών, ειδικών σχολείων ή σχολών, τρόφιμοι και προσωπικό ιδρυμάτων)
- Άτομα με νοσογόνο παχυσαρκία και δείκτη μάζας σώματος (BMI) > 40
- **Εργαζόμενοι σε χώρους παροχής υπηρεσιών υγείας**

4. Ποιες είναι οι αντενδείξεις χορήγησης του αντιγριπικού εμβολίου;

- Το ιστορικό σοβαρής αλλεργικής αντίδρασης στο αυγό (σχετική αντένδειξη)
- Το ιστορικό αναφυλακτικής αντίδρασης σε προηγούμενο εμβολιασμό έναντι της εποχικής γρίπης (**Οι περιπτώσεις σοβαρής αναφυλακτικής αντίδρασης είναι σπάνιες**)
- Το ιστορικό αναφυλακτικής αντίδρασης σε κάποιο από τα συστατικά του αντιγριπικού εμβολίου
- Ο εμβολιασμός αναβάλλεται σε άτομα που εμφανίζουν κατά την προσέλευση για εμβολιασμό οξεία νόσο με ή χωρίς πυρετό
- Δεν εμβολιάζονται άτομα με ιστορικό συνδρόμου Guillain- Barré που εκδηλώθηκε εντός 6 εβδομάδων μετά από προηγούμενο αντιγριπικό εμβολιασμό

5. Ποια αντιγριπικά εμβόλια κυκλοφορούν στην Ελλάδα;

- Στην Ελλάδα κυκλοφορεί εμβόλιο που περιέχουν σύμφωνα με τη σύσταση του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας για την περίοδο 2016-17, τα παρακάτω στελέχη:

A/California/7/2009 (H1N1)pdm09-like virus

A/Hong Kong/4801/2014 (H3N2)-like virus

B/Brisbane/60/2008-like virus

6. Εάν έχω εμβολιαστεί την περίοδο 2015-2016 χρειάζεται να εμβολιαστώ και φέτος;

- Ένα σημαντικό χαρακτηριστικό του ιού της εποχικής γρίπης είναι οι επιμέρους μεταλλάξεις στο γονιδίωμά του (antigenic drift). Συνεπώς η προηγούμενη νόσηση ή ο προηγούμενος εμβολιασμός με συγκεκριμένο τύπο ή υπότυπο του ιού και η διασταυρούμενη ανοσία που προκύπτει δεν προστατεύει πλήρως από την πιθανότητα νόσησης και άρα **ο ετήσιος εμβολιασμός είναι απαραίτητος.**

7. Πότε είναι η κατάλληλη περίοδος να εμβολιαστώ;

- Ο αντιγριπικός εμβολιασμός συστήνεται να γίνεται τον Οκτώβριο- Νοέμβριο κάθε έτους, σε περίπτωση όμως που δε γίνει στο διάστημα αυτό μπορεί να γίνει όλο το διάστημα που υπάρχουν κρούσματα γρίπης στην κοινότητα.

8. Πώς δρα το αντιγριπικό εμβόλιο;

- Μετά από διάστημα 2-4 εβδομάδων από τον εμβολιασμό ανιχνεύονται στον ορό αντισώματα που εξουδετερώνουν την αιμαγλουτινίνη και τη νευραμινιδάση. Μετά από επαναλαμβανόμενους εμβολιασμούς η ανάπτυξη αντισωμάτων και η αύξηση του τίτλου τους είναι ταχύτερη. Τα αντισώματα παραμένουν μήνες ή έτη σε νέα ανοσοεπαρκή άτομα χωρίς υποκείμενο νόσημα. Όμως το φαινόμενο διασταυρούμενης προστασίας και οι επιμέρους μεταλλάξεις του ιού επιβάλλουν την επανάληψη του εμβολιασμού κάθε χρόνο.

9. Ποιες είναι οι ανεπιθύμητες ενέργειες του εμβολίου;

ΣΥΝΗΘΕΙΣ (<1/100)

- τοπική ευαισθησία, ερυθρότητα, οίδημα
- πυρετός (1-2 ημέρες), στα παιδιά υψηλός (>39°C)
- καταβολή (1-2 ημέρες)
- μυαλγίες (1-2 ημέρες)
- συχνότερες σε παιδιά που εμβολιάζονται πρώτη φορά

ΣΠΑΝΙΕΣ (<1/1000)

- ουρτικάρια
- πυρετικοί σπασμοί

ΠΟΛΥ ΣΠΑΝΙΕΣ (<1/10.000)

- αναφυλακτική αντίδραση
- παραισθησίες
- σύνδρομο Gullain-Barré (<1/1.000.000, συχνότητα εμφάνισης ίδια με του γενικού πληθυσμού)
- **Αναφορικά με την εμφάνιση συνδρόμου Gullain- Barré** τονίζεται ότι **συνδέεται περισσότερο με τη φυσική νόσηση από τον ιό της γρίπης και σε ελάχιστο ποσοστό (0,8/1.000.000 δόσεις εμβολίου) ή καθόλου με τον αντιγριπικό εμβολιασμό (CDC 2010b; Stowe et al.2009)**

10. Ποια είναι τα δεδομένα σχετικά με τη χορήγηση του αντιγριπικού εμβολίου και ο ιστορικό αλλεργικής αντίδρασης στο αυγό;

- Τα άτομα με ιστορικό αλλεργικής αντίδρασης στο αυγό μπορούν να εμβολιαστούν εφόσον εξασφαλισθεί η παρακολούθηση τους μετά τον εμβολιασμό, από επαγγελματία υγείας ικανό να διαγνώσει και να αντιμετωπίσει οποιαδήποτε αλλεργική αντίδραση.

11. Τι θα ισχύσει τη φετινή περίοδο 2016-17 για τον αντιγριπικό εμβολιασμό των εργαζομένων σε Χώρους Παροχής Υπηρεσιών Υγείας

- Από το τρέχον έτος εισάγεται η **κάρτα αντιγριπικού εμβολιασμού για τους επαγγελματίες υγείας**. Πρόκειται για ατομικό δελτίο το οποίο συμπληρώνεται κάθε χρόνο και παραμένει στην κατοχή του επαγγελματία υγείας.
- **Ο αντιγριπικός εμβολιασμός** θα οργανωθεί και θα πραγματοποιηθεί με ευθύνη της ΕΝΛ και σε συνεργασία με τους Ιατρούς Εργασίας των χώρων παροχής υπηρεσιών υγείας, όπου υπάρχει η δυνατότητα αυτή. Για τη διευκόλυνση της διαδικασίας εμβολιασμού των εργαζομένων προτείνεται η λειτουργία κινητού συνεργείου αντιγριπικού εμβολιασμού που με τη

συνδρομή των διευθυντών και των προϊστάμενων των κλινικών θα εξασφαλίσει την απρόσκοπτη πρόσβαση στο εμβόλιο.

- Για την **καταγραφή του ετήσιου ποσοστού του αντιγριπικού εμβολιασμού** είναι απαραίτητο να γίνει από την ΕΝΛ κάθε νοσοκομείου η συλλογή στοιχείων ανά κλινική, αφού προηγουμένως καταρτιστούν κατάλογοι με τους εργαζόμενους ανά ιδιότητα **για κάθε κλινική**. Τα δεδομένα στη συνέχεια, τόσο συνολικά όσο και ανά κλινική και ιδιότητα/κατηγορία εργαζόμενου, θα αποσταλούν στο ΚΕΕΛΠΝΟ.
- **Το ετήσιο ποσοστό του αντιγριπικού εμβολιασμού συμπεριλαμβάνεται, με την αριθμ.Υ1.Γ.Π.114971, 18 Φεβρουαρίου 2014, στους δείκτες ελέγχου νοσοκομειακών λοιμώξεων** και αποτελεί ένα από τα κριτήρια αξιολόγησης της αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας των Διοικήσεων και της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών υγείας. Σημειώνεται ότι το ποσοστό του αντιγριπικού εμβολιασμού των εργαζομένων σε χώρους παροχής υπηρεσιών υγείας την περίοδο 2015-16 ήταν 10.93% και 24.31% για τα νοσοκομεία και τα κέντρα υγείας αντίστοιχα.
- Με στόχο την προαγωγή του εμβολιασμού και την προστασία των εργαζομένων και των ασθενών για την περίοδο της γρίπης 2016-17, **οι χώροι παροχής υπηρεσιών υγείας θα προμηθευτούν δωρεάν τα αντιγριπικά εμβόλια από το ΚΕΕΛΠΝΟ.**

Βιβλιογραφία

Helen C. Maltezos et al "Influenza vaccination acceptance among health-care workers : A nationwide survey, January 2008

<https://www.cdc.gov/flu/protect/vaccine/index.htm>

http://ecdc.europa.eu/en/healthtopics/seasonal_influenza/vaccines/Pages/vaccines.aspx

<http://www.who.int/influenza/vaccines/en/>